

PRAKTISCHE LEKTION

Rendi i fjalëve dhe folja në vendin e dytë - Satzbau: Verb an Position 2

Lektionskategorie: Mësimet të gjuhës gjermane

Do të mësoni rregullin themelor të fjalisë gjermane: folja e zgjedhurar qëndron gjithmonë në vendin e dytë. Shpjegohet edhe rendi TeKaMoLo dhe inversioni i kryefjalës.

Rendi i fjalëve dhe folja në vendin e dytë - Satzbau: Verb an Position 2

Përmbledhje e mësimet

Rregulli më i rëndësishëm i sintaksës gjermane është ky: në fjalinë kryesore dëftore **folja e zgjedhurar zë gjithmonë vendin e dytë**. Nuk ka rëndësi çfarë qëndron në vendin e parë — folja nuk lëviz. Ky rregull është shumë më i rreptë se rendi i fjalëve në shqip.

Çfarë do të mësoni?

- Rregullin e vendit të dytë.
- Inversionin: kur kryefjala kalon pas foljes.
- Kufirin foljor (Satzklammer) me folje të dyta.
- Rrendin e rrethanorëve sipas formulës TeKaMoLo.

Rregulli i vendit të dytë

Vendi 1	Vendi 2 (folja)	Pjesa tjetër
Ich	lerne	heute Deutsch.
Heute	lerne	ich Deutsch.
Deutsch	lerne	ich heute.
Am Montag	lerne	ich Deutsch.

Vini re: kur në vendin e parë vendoset diçka tjetër, kryefjala **kalon menjëherë pas foljes**. Kjo quhet *Inversion*.

Gjermanisht: Heute lerne ich Deutsch.

Shqip: Sot mësoj gjermanisht.

Kujdes: kjo strukturë nuk përkthehet fjalë për fjalë. Në shqip mund të thuhet *Sot unë mësoj*, kurse në gjermanisht *Heute ich lerne* është gabim.

Kufiri foljor - Satzklammer

Kur fjalia ka dy folje, e para qëndron në vendin e dytë dhe e dyta shkon **në fund**. Të dyja së bashku formojnë një kornizë që mban brenda gjithë informacionin.

Ndërtimi	Shembull	Shqip
Folje modale + paskajore	<i>Ich muss heute früh aufstehen.</i>	Sot duhet të zgjohem herët.
Perfekt	<i>Ich habe das Buch gelesen.</i>	E kam lexuar librin.
Folje e ndashme	<i>Ich stehe um sieben Uhr auf.</i>	Zgjohem në orën shtatë.
E ardhmja	<i>Ich werde morgen kommen.</i>	Do të vij nesër.

Rendi i rrethanorëve: TeKaMoLo

Renditja	Pyetja	Shembull
Temporal	Wann?	<i>heute</i>
Kausal	Warum?	<i>wegen der Arbeit</i>
Modal	Wie?	<i>mit dem Bus</i>
Lokal	Wo? Wohin?	<i>nach Berlin</i>

Gjermanisht: Ich fahre heute wegen der Arbeit mit dem Bus nach Berlin.

Shqip: Sot po shkoj në Berlin me autobus për shkak të punës.

Rendi i kundrinorëve

- Dy emra: **dhanorja para kallëzores** — *Ich gebe **dem Kind** das Buch.*
- Përemri gjithmonë i pari: *Ich gebe **es** dem Kind.*
- Dy përemra: **kallëzorja para dhanores** — *Ich gebe **es ihm**.*

Gabime të zakonshme të folësve të shqipes

Gabimi	E saktë	Shpjegimi
<i>Heute ich lerne Deutsch.</i>	Heute lerne ich Deutsch.	folja mbetet në vendin e dytë
<i>Ich habe gelesen das Buch.</i>	Ich habe das Buch gelesen.	pjesorja shkon në fund
<i>Ich muss aufstehen früh.</i>	Ich muss früh aufstehen.	paskajorja në fund
<i>Ich fahre nach Berlin heute.</i>	Ich fahre heute nach Berlin.	koha para vendit

Krahasimi me gjuhën shqipe

Shqipja e lejon lirisht ndryshimin e rendit për theksim: *Librin e lexova unë dje*. Gjermanishtja e lejon vetëm ndryshimin e **vendit të parë**; gjithçka tjetër është e fiksuar. Prandaj shqipfolësit duhet të mendojnë fillimisht ku shkon folja, dhe pastaj të rreshtojnë gjymtyrët e tjera.

Përmbledhje e shkurtër

- Folja e zgjedhuar = vendi i dytë, gjithmonë.
- Nëse vendi i parë nuk është kryefjala, kryefjala vjen menjëherë pas foljes.
- Folja e dytë shkon në fund dhe krijon kornizën.
- Rrethanorët: kohë, shkak, mënyrë, vend.

Këshilla praktike për ushtrime

1. Shkruani një fjali dhe nisni ta ndryshoni: filloni një herë me kohën, një herë me vendin. Folja nuk duhet të lëvizë.
2. Numëroni me gisht vendin e foljes derisa të bëhet automatik.
3. Ushtroni kornizën me folje modale; ajo është më e shpeshta në gjuhën e folur.

ENGLISH FOR LIFE